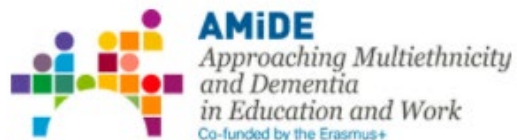
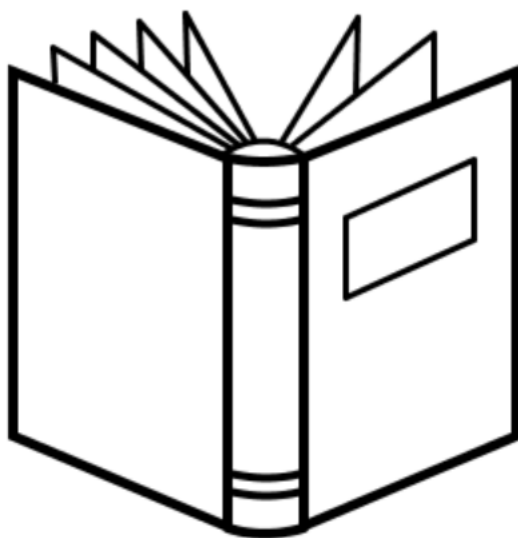

Co-funded by the Erasmus+
programme of the European Union

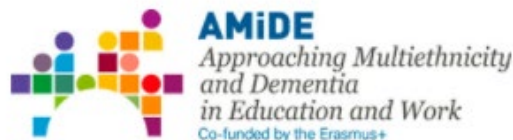

Pedagoga rokasgrāmata

Co-funded by the Erasmus+
programme of the European Union

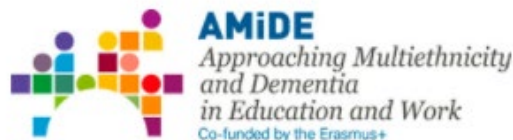

Saturs

Pedagoga rokasgrāmata	1
Kamdēļ materiāls veidots?	4
Mērķa auditorija	4
Mācību mērķi.....	5
Gatavošanās	5
Kā izmantot šo materiālu?	5
1. modulis. Ievads. Mācīšanās vajadzību apzināšana	6
Tēmas apraksts	6
Uzdevumi.....	6
2. modulis. Dzīves vēstures nozīmīgums	6
Tēmas apraksts	6
Nodarbību organizēšana.....	7
Uzdevumi.....	7
Lieta:	8
3. modulis. Veselības un slimību uztvere dažādās kultūrās	8
Tēmas apraksts	8
Nodarbību organizēšana.....	8
Uzdevumi.....	9
Lieta:	10
4. modulis. Demences veidi, to ietekme uz apziņu un sekas uzvedībā	11
Tēmas apraksts	11
Nodarbību organizēšanas.....	11
Uzdevumi.....	11
Lieta:	12
5. modulis. Problēmuzvedības izpratne?.....	13
Tēmas apraksts	13
Nodarbību organizēšana.....	14
Uzdevumi.....	14
Lieta:	15
6. modulis. Saziņa ar citas etniskās izcelsmes personām ar demenci	16

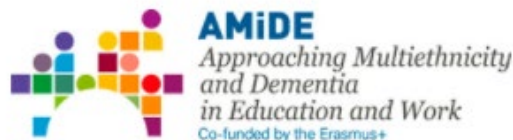
Co-funded by the Erasmus+
programme of the European Union

Tēmas apraksts	16
Nodarbību organizēšana.....	16
Uzdevumi.....	17
Lieta:	18
7. modulis. Nefarmakoloģiskā iejaukšanās multikulturālā kontekstā.....	19
Tēmas apraksts	19
Nodarbību organizēšana.....	19
Uzdevumi.....	19
Lieta:	20
8. modulis. Sadarbība ar citas etniskās piederības demences pacientu radniecīgiem	20
Tēmas apraksts	20
Nodarbību organizēšana.....	21
Uzdevumi.....	21
Lieta	22
9. modulis. Starpkultūru kompetenču un kolēģu sadarbības attīstība multikulturālā komandā.....	22
Tēmas apraksts	22
Nodarbību organizēšana.....	22
Uzdevumi.....	23
Lieta:	24
10. modulis. Uzdevumi aprūpes iestādes organizācijai.....	24
Tēmas apraksts	24
Nodarbību organizēšana.....	25
Uzdevumi.....	25
Ar visu materiālu saistītie uzdevumi.....	25
Visaptveroši jautājumi	25

Co-funded by the Erasmus+
programme of the European Union

Kamdēļ materiāls veidots?

AMiDE materiāls izstrādāts, sadarbojoties astoņiem Eiropas partneriem no Itālijas, Vācijas, Latvijas un Dānijas. Visās četrās valstīs, līdzīgi citām valstīm, gados vecāki cilvēki, kuru etniskā izcelsme atšķiras no vairuma iedzīvotāju attiecīgajā valstī, arī noveco un piedzīvo demenci. Pieredze rāda, ka rūpes par cilvēku ar demenci, kam ir atšķirīga kultūra, izcelsme un valoda, ir liels izaicinājums.

Cilvēku ar demenci aprūpe un viņu saņemtās aprūpes veidi dažādās vietās Eiropā ir ļoti atšķirīgi. AMiDE materiāls palīdzēs uzlabot profesionālās zināšanas un prasmes cilvēkiem, kuri strādā ar personām ar demenci, kuru etniskā piederība atšķiras no aprūpētāja. Šis materiāls ir paredzēts gan profesionāliem aprūpētājiem, gan pašu pacientu radniekiem, un tā mērķis ir padarīt aprūpētāju pieeju vairāk vērstu uz cilvēku. Materiāla izstrādes mērķis bija smelties iedvesmu no citu valstu pieejām, pieredzes un nodrošinājuma, jo labākais iespējamais risinājums, kas būtu piemērots visiem, nav atrodams nekur. Pedagoģa rokasgrāmatā priekšroka dota pētāmo lietu materiāliem.

Mērķa auditorija

Apmācāmo un viņu izglītības vajadzību apzināšana – mācību diferencēšana:

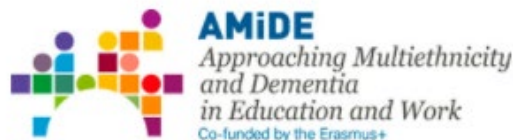
AMiDE materiāls ir paredzēts Eiropas kvalifikāciju ietvarstruktūras 3. un 4. līmeņa studentiem. Lai varētu piekļūt materiālam un to izmantot, studentiem ir jābūt teorētiskai bāzei, lai noteiktā līmenī spētu izlasīt un saprast testa materiālu un varētu strādāt ar dažādiem tēmu mācību rezultātiem. Vairumā gadījumu novērotais studentu kopums ir ļoti neviendabīgs un darbojas dažādos mācību apstākļos. Tāpēc pedagogam, organizējot nodarbības, jāapsver dažādu didaktisko līdzekļu izmantošanas iespējas. Mācību procesa diferencēšana apmierinās dažādas studentu izglītības vajadzības. Tiešsaistes materiāla priekšrocība ir tāda, ka students vienmēr var pie tā atgriezties un apgūt mācību vielu sev piemērotākajā tempā.

Materiāla mērķa grupā ietilpst arī profesionāli aprūpētāji un demences pacientu radnieki.

Strādājot ar sagatavoto materiālu, ieteicams izmantot radošāku mācību procesa īstenošanas metodi nekā tradicionālā lekcija / frontālā pieeja. Ir ļoti svarīgi iesaistīt studentus viņu pašu mācībās, un izstrādātais materiāls ir optimāls šim mērķim. Laba prakse ir vai nu izmantot reālus piemērus no darba ar cilvēkiem ar demenci un atšķirīgu etnisko izcelsmi, vai, strādājot ar pieejamo materiālu, pat izmantot lomu spēles. Ir ļoti būtiski izmantot dažādas mācību metodes ar teorētisko lasīšanu, video, diskusijām, pieredzes apmaiņu, un citi. Dodiet studentiem brīvu vaļu, strādājot ar pieejamo materiālu un veidojot prezentācijas. Tas studentos raisa radošumu. Pārbaudot AMiDE projekta laikā izstrādātos materiālus, studentu prezentācijas viena no otras stipri atšķirās. Daži studenti veidoja nelielus video, citi Kahoot viktorīnas, PowerPoint prezentācijas, un tā tālāk. Arī studentu zināšanu pārbaude var iedarboties kā motivējošs faktors. Tāpēc sagatavotajā materiālā iekļauti pārbaudes jautājumi, uz kuriem studentiem atbildēt mācību procesa laikā. Šos jautājumus var izmantot arī speciāli veidotās viktorīnās. Ja studentiem nav atļauts izmantot materiālu, atbildot uz jautājumiem,

Co-funded by the Erasmus+
programme of the European Union

tas labi uzrāda dažādu studentu akadēmisko līmeni, kas savukārt ir noderīgi pedagogam kopumā. Tāpat tas dāvā pašiem studentiem izpratni par piezīmju veikšanas nozīmi, lasot jaunu materiālu. Šis process var izrādīties ļoti noderīgs situācijās, kad studenti vēlas pāriet uz citiem kursiem. Pastāv iespēja veikt arī pašvērtējumu gan pirms darba ar materiālu uzsākšanas, gan pēc tam, lai studenti varētu pārraudzīt savu progresu.

Mācību mērķi

Materiālam atbilstošu mācību mērķu iekļaušana mācību saturā ir būtiska studentu mācību procesam. Mācību mērķiem ir jāattiecas uz materiāla galveno saturu, kalpojot par mācību sasniegumu un vērtēšanas sistēmu gan studentiem, gan skolotājiem. Mācību mērķiem jābūt saturiski specifiskiem un skaidri formulētiem, kā arī jākoncentrējas uz dažādu tēmu galvenajiem elementiem, izvairoties no izklaidēta un neprecīza formulējuma. Pasniedzējam ir svarīgi rūpīgi apsvērt mācību mērķu sarežģītību (garumu un abstrakcijas līmeni), jo pārāk sarežģīti mācību mērķi dažiem studentiem var kļūt par šķērslī mācību vielas apguvē. Katrai no tēmām ir ieteicams noteikt ierobežotu mācību mērķu skaitu, jo pārāk plašs mācību mērķu klāsts var demotivēt studentus.

Gatavošanās

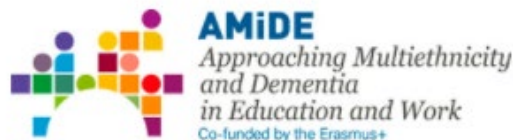
Apmācībai nepieciešamais aprīkojums var atšķirties atkarībā no tēmas, satura un izstrādātajiem mācību mērķiem. Tomēr piekļuve internetam ir jānodrošina obligāti, lai varētu iegūt materiālus, kas izvietoti projekta tīmekļa vietnē. Vairāku tēmu aprakstos ietvertas saites uz tiešsaistes materiāliem, kuru pilnvērtīgai izmantošanai nepieciešama datortehnika, piemēram, planšetdators / I - Pad. Mobilais tālrunis kā piekļuves rīks nav ieteicams. Pirms mācību materiāla izmantošanas stundā pedagogam jāpiekļūst projekta vietnei un jāiepazīstas ar vietnes struktūru un saturu. Ir svarīgi, lai pedagogs jau iepriekš būtu iepazinies ar platformas saturu un spētu palīdzēt tajā darboties arī studentiem. Tāpat ir svarīgi pārliecināties, ka studenti pārzina platformu un prot tajā orientēties. Labs veids, kā iepazīties ar projektu, ir izpētīt tā aprakstu mājaslapā. Šis apraksts sniedz zināšanas par visu projektu un pieejamajiem materiāliem, kā arī kompetences, lai pārvietotos platformā.

Kā izmantot šo materiālu?

- Turpinājumā sniegti mācību priekšlikumi par katru materiālā atrodamo tēmu:
- Ievads: Mācīšanās vajadzību apzināšana
- Dzīves vēstures nozīmīgums
- Veselības un slimību uztvere dažādās kultūrās
- Demences veidi, to ietekme uz izziņu un sekas uzvedībā
- Problēmuzvedības izpratne
- Saziņa ar citas etniskās izcelsmes personām ar demenci

Co-funded by the Erasmus+
programme of the European Union

- Nefarmakoloģiskās iejaukšanās multikulturālā kontekstā
- Sadarbība ar citas etniskās piederības demences pacientu radniekiem
- Starpkultūru kompetenču un koledžu sadarbība multikulturālā komandā.
- Uzdevumi aprūpes iestādes organizācijai

Katra tēma ir izcelta un aprakstīta pie katras atsevišķās jomas. Šeit atradīsiet ieteikumus mācību plānošanai atkarībā no tā, vai konkrētā tēma ir piemērota apstrādei stundā, darbam grupās vai individuāli, kā arī informāciju par to, kā šīs tēmas apgūt. Bez tam ir atsevišķi mācību jautājumi, ar kuriem students var strādāt pats, vai apvienojoties grupās ar citiem studentiem. Šāda pieeja sniedz vairākas perspektīvas un rada pamatu produktīvai diskusijai. Mācību procesa noslēgumā tiek ierosināti nedaudz sarežģītāki uzdevumi. Tos var izmantot formātā, kāds iekļauts mācību materiālā, vai arī likt tos lietā, lai iedvesmotos izstrādāt pašam savus uzdevumus.

1. modulis. Ievads: Mācīšanās vajadzību apzināšana

Tēmas apraksts

Tēmā īsi aprakstītas dotā materiāla mērķa auditorijas mācīšanās vajadzības

1. Studentiem jāizlasa ievads
2. Jāveic darbs grupās pie noteiktā uzdevuma
3. Pēc konkrētās tēmas nobeiguma studentiem ieteikts veikt "Pašpārbaudes testu".

Uzdevumi

- Pārrunājiēt savas pašreizējās mācīšanās vajadzības. Vai piekrītat / nepiekrītat ievadā izteiktajiem priekšlikumiem?

2. modulis. Dzīves vēstures nozīmīgums

Tēmas apraksts

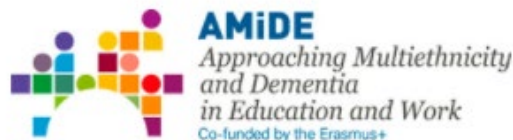
Šajā tēmā aplūkots uz cilvēku vērstas aprūpes attīstība no vēsturiskās pieejas. Toms Kitvuds, "uz cilvēku centrētas" domāšanas aizsācējs, savu darbību aizsāka 1980. gados. Tas bija laiks, kad biomedicīnas paradigma saskārās ar konkurenci no izteiktākas psihosociālas pieejas cilvēkiem kopumā un jo īpaši cilvēkiem ar demenci. Kitvuds akcentējis attiecību izveidi starp aprūpētāju un personu ar demenci. Persona ar demenci ir jāuztver kā sev līdzvērtīga. Tēmā tiek izskatīti arī Maigas mācīšanas principi. Ja cilvēks nāk no citas kultūras nekā fona populācija, vēl svarīgāk ir izstāstīt dzīvesstāstu, kas ir šī indivīda personiskais stāstījums. Turklāt tēmas aprakstā tiek sniegti padomi, kā izveidot dzīvesstāstu grāmatu, lai sniegtu atbalstu aprūpes speciālistiem.

Nodarbību organizēšana

1. Šo tēmu varētu dēvēt par attieksmes tēmu un tāpēc tā piemērota diskusijām un grupu darbam. Pašsaprotams priekšnoteikums dalībai diskusijās ir dotā teksta pārzināšana. Tekstu

Co-funded by the Erasmus+
programme of the European Union

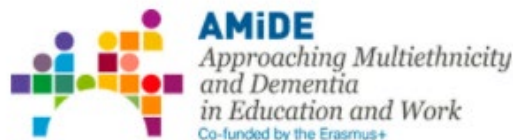
- studenti savā starpā var apspriest individuāli, vai arī prezentēt viens otram kādu teksta daļu.
2. Tā kā nodarbības uzsvars likts uz attieksmes veidošanu / attieksmju radīšanu, ir svarīgi, lai notiekošajām diskusijām būtu stingrs ietvars. Ja tāda nebūs, domstarpības grupā var pilnībā izjaukt nodarbības struktūru.
 3. Rakstītā materiāla stiprināšanai un atbalstam izmantojami, piemēram, ieraksti no platformas YouTube.
 4. Personcentrēta aprūpe:
 - <https://www.youtube.com/watch?v=8HLEr-zP3fc> 6.29 min. Angļu valodā
 - <https://www.youtube.com/watch?v=CrZXz10FcVM> 5.47 min. Angļu valodā
 - Maigā mācīšana:
 - <https://www.youtube.com/watch?v=NpWJKxcmXsl> 6.50 min. Angļu valodā
 - Pēc konkrētās tēmas nobeiguma studentiem ieteikts veikt "Pašpārbaudes testu".

Uzdevumi

- Veidot etniski līdzīgas grupas un kopā radīt izdomātu dzīvesstāstu, kas balstīts uz jums pazīstamu cilvēku dzīvi
- Izpētīt citu kultūru, kas atšķiras no savējās, un izveidot dzīvesstāstu no šūpuļa līdz kapam, iekļaujot tajā visus svarīgākos notikumus
- Organizēt atmiņu darbnīcu. (Atmiņu līkloči)
- Sadaliet studentus grupās, grupas ietvaros ievērojot vienādu etnisko izcelsmi un aptuveni vienādu vecumu (ar +/- 10 gadu starpību). Izvirziet darba tēmu, piemēram, atnest kādu priekšmetu no skolas laikiem. Darba procesā studentiem katram jāpastāsta par savu atnesto priekšmetu. Jāizvirza arī novērotājs un grupas vadītājs. Grupas vadītājam jāpārliedz, lai ikvienam ir iespēja ko pateikt un lai veidotos pozitīva komunikācija. Novērotājam vajadzētu sekot līdzi grupas dalībnieku reakcijai uz dažādām situācijām. Notiekošajam būtu jāatgādina reāla situācija, kad grupu veido cilvēki ar demenci un vadītājs un novērotājs ir aprūpes iestādes darbinieki.
- Izstrādājiet risinājumus zemāk norādītajam gadījumam no uz cilvēku vērstas aprūpes perspektīvas un atcerieties, ka saskaņā ar uz personu vērstu aprūpi jums vienmēr ir jāaskata radusies problēma no personas ar demenci skatu punkta.

Co-funded by the Erasmus+
programme of the European Union

AMiDE
Approaching Multiethnicity
and Dementia
in Education and Work
Co-funded by the Erasmus+

Lieta:

Ali ir 65 gadi un viņš ieradās Dānijā 1970. gadu sākumā kā viesstrādnieks. Dažus gadus viņš strādāja par nekvalificētu strādnieku, bet nelaimes gadījuma darba vietā dēļ nu jau vairākus gadus saņem invaliditātes pensiju. Drīz viņam laiks doties pensijā, saņemot vecuma pensiju. Viņa sieva nomira pirms vairākiem gadiem. Kopš tā laika viņš kā atraitnis dzīvo kopā ar savu dēlu un vedekli, kā arī viņu četriem bērniem. Ali ne pārāk labi pārvalda dāņu valodu, tāpēc bērni viņam parasti palīdz, kad viņam jārunā ar varas iestādēm. Kopā dzīvot nav bijis tik jauki, kā Ali bija iedomājies. Viņš sāk saprast, ka savai ģimenei ir par nastu. Ali ir grūti iedomāties dzīvi aprūpes namā kopā ar dāņiem, ar kuriem nevarēs dalīties savā dzīves pieredzē. Viņš tik un tā pārceļas uz aprūpes namu, taču lielākoties ir noskumis un nevēlas saņemt palīdzību no aprūpētājiem. Personāls jūtas bezspēcīgs...

3. modulis. Veselības un slimību uztvere dažādās kultūrās

Tēmas apraksts

Šajā modulī tiek apspriests, kā veselības un slimību jēdzieni, kā arī attieksme pret demenci atšķiras dažādos kultūras un sociālekonomiskajos apstākļos. Pasaules Veselības Organizācija veselību raksturo šādi: "pilnīgas fiziskās, garīgās un sociālās labklājības stāvoklis, nevis tikai slimības vai vājuma neesamība". Bet šī nav globāla veselības koncepcija. Domājot par veselību starpkultūru perspektīvā, mums ir jājautā sev, vai mūsu uztvere par veselību ir pielīdzināma citu cilvēku uztverei. Tas cita starpā nozīmē, ka Rietumeiropas uzskats par veselību nepavisam nesaskan ar austrumu skatījumu, kas pats par sevi ir daudz holistiskāks. Ir daudz dažādu priekšstatu par veselību. Tas nenozīmē, ka veselības aprūpes speciālistiem būtu jāzina viss par dažādu kultūru priekšstatiem kopumā un priekšstatiem, kas saistīti ar veselību, taču viņiem ir jābūt zināmai pietātei pret citu cilvēku uzskatiem un jāizvairās no stereotipiem. Arī medicīna bieži tiek saistīta ar reliģisko praksi.

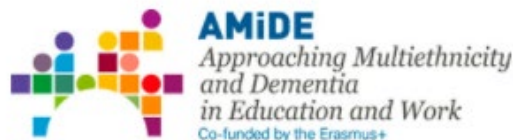
Šī slimību un veselības izpratnes dažādība attiecas arī uz demences uztveri. Šajā materiālā atradīsiet uzskaitītus vairākus šķēršļus, kas saistīti ar demences pacientiem ar dažādu etnisko piederību, kā arī ieteikumus, kā šos šķēršļus pārvarēt. Kultūras nemitīgi mainās, tāpēc mainās arī priekšstati par veselību, atveseļošanās procesu un slimībām.

Nodarbību organizēšana

1. Jāapzinās, ka slimības un veselības uztvere dažiem cilvēkiem var šķist ļoti pretrunīga tēma. Tāpēc ir svarīgi veidot kopienā pozitīvu atmosfēru un nodibināt labas savstarpējās attiecības, ko nespēs satricināt domstarpības. Definīcija, kas ir izrādījusies vispiemērotākā visās Eiropas valstīs, ir tāda, ka strīdīgas tēmas var definēt kā "tēmas, kas izraisa spēcīgas emocijas un šķel kopienas". Pretrunīgi jautājumi parasti tiek raksturoti kā aktuāli strīdi vai problēmas, kas izraisa spēcīgas emocijas, rada pretrunīgus skaidrojumus un risinājumus, kuru pamatā ir

Co-funded by the Erasmus+
programme of the European Union

- alternatīvi uzskati vai vērtības un / vai pretrunīgas intereses, un kam tādēļ piemīt tendence šķelt sabiedrību. Šādi jautājumi bieži ir ļoti sarežģīti, un tos nevar atrisināt tikai ar pierādījumu kopumu vien.
2. Nosakiet relatīvi stingru ietvaru darbam pie konkrētā jautājuma, lai izvairītos no strīdu rašanās.
 3. Kopīgi izstrādājiēt satvaru tam, kā būtu jānotiek savstarpējai komunikācijai, un ievērojiet to.
 4. Pēc konkrētās tēmas nobeiguma studentiem ieteikts veikt "Pašpārbaudes testu".

Uzdevumi

- Sarunu uzdevumi vispirms izspēlējami grupās un pēc tam plenārā: Kurš kultūras skatījums jums patīk vislabāk / kuram visvairāk piekrītat? Pēc definīciju izlasīšanas, kura no tām, jūsuprāt, vislabāk raksturo kultūru kā tādu? Vienojieties par atbildi grupas ietvaros un paskaidrojiet, kāpēc jums tā šķiet. Kuru atbildes variantu izvēlēšities: A, B, C vai D? Kāpēc, jūsuprāt, šis apraksts ir visatbilstošākais?

o Kultūra ir kopīgs dzīvesveids. (Berry)

o Kultūra ir mijiedarbojošos cilvēku grupas apgūtas un kopīgas vērtības, uzskati un uzvedība. (Bennett M.)

o Kultūra ir kolektīva prāta programmēšana. (Hofstede)

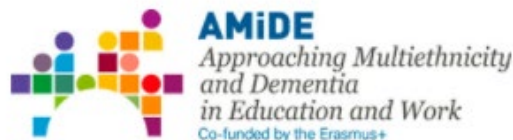
o Kultūra ir viss cilvēka darbību loks, kas nav instinktīvs, bet tiek apgūts un nodots no paaudzes paaudzē, izmantojot dažādus mācību procesus. (J. Beattie)

- Aktivitāte - Kultūras un sevis izpēte. Atzīmējiet apgalvojumus, kuriem piekrītat.
 - a) Es ceru, ka varēšu patstāvīgi izdarīt savu izvēli par to, ko un kur vēlos studēt / strādāt.
 - b) Man ļoti svarīga ir brīva griba un pašnoteikšanās.
 - c) Es zinu, ka man vienmēr jākonsultējas ar ģimeni par svarīgiem lēmumiem.
 - d) Ģimenes vajadzības ir svarīgākas par manu vēlmi darīt tieši to, ko vēlos es pats / pati.
 - e) Mani vienmēr mudinājuši būt neatkarīgam / neatkarīgai un pašam / pašai pieņemt savus lēmumus.
 - f) Es domāju, ka visprātīgākā rīcība ir vienmēr izteikt savas domas, paust viedokli un pateikt tieši to, ko domāju.
 - g) Es tiku audzināts / audzināta nevis izteikt savas domas, bet gan ieklausīties par mani vecākos cilvēkos

Uz šiem apgalvojumiem nav pareizu vai nepareizu atbilžu. Jūsu atbildes būs atkarīgas no jūsu kultūras izcelsmes un personības. Ir svarīgi saprast, ka citi cilvēki nav obligāti pieļāvuši kļūdu tikai

Co-funded by the Erasmus+
programme of the European Union

AMiDE
Approaching Multiethnicity
and Dementia
in Education and Work
Co-funded by the Erasmus+

tāpēc, ka viņu atbilde izrādījies atšķirīga no jūsējās. Veselības aprūpes speciālistiem ir jāsaprot savas kultūras vērtības un jāatzīst, ka cilvēkiem no citām kultūrām šīs vērtības var būt atšķirīgas.

Ja personu grupai ir atšķirīga etniskā piederība:

- Runājiet par to, kā jūs rīkotos, ja jūsu cienījama vecuma vecāki saslimtu ar demenci, vai jūs parūpētos par viņiem paši, vai arī apsvērtu iespēju izmantot pansionāta pakalpojumus. Kāpēc jā, kāpēc ne?
- Kā var interpretēt zemāk minēto gadījumu? Kā izpratne par notiekošo var būt tik ļoti atšķirīga? Kādi ir Indijas vīrieša pieņēmumi?

Lieta:

Sekojošais stāsts ir ņemts no medicīnas misionāra prakses Indijā. Notiekot operācijai, kuras mērķis bija izoperēt pacientes palielināto vairogdziedzeri, operāciju zālē atradās kāds indietis, kura tante arī bija paciente, kas atradās uz operāciju galda. Tas tika atļauts tāpēc, ka ārsts vēlējās pārliecināt cilvēkus, kuriem bija minimāla pieredze Rietumu tehnoloģijās, par modernās ķirurģijas priekšrocībām. Pēc operācijas kundzes radnieks pastāstīja ciema vecajiem par operāciju zālē pieredzēto: "Es tiku aizvests uz dziedināšanas templi. Kad tiku apģērbis sniega baltas drēbēs un aizsedzis seju un galvu, mani aizveda uz iekšējo svētnīcu un nostatīja stūrī. Svētnīcā dievu klātbūtne bija tik visaptveroša, ka ne vien es, bet arī pārējie, kas tajā ienāca, bijībā slēpa savu seju un apsēdza galvu. Ārsts Šaibs iegāja iekšējā svētnīcā un, veicot rituālo attīrīšanu, daudzas jo daudzas minūtes mazgāja savas netīrās rokas. Mazgāšanas starplaikos viņš svaidīja savas rokas ar eļļu."

Svaidīšana ar eļļu vienmēr ir bijusi rituāla reliģiska darbība. Tāpēc tikai dabiski, ka šķidrās ziepes, kas tecēja pāri ārsta rokām no ziepju dozatora, tika kļūdaini noturētas par eļļu. Tālāk pacientes radnieks stāstīja, ka istabā ienāca priesteriene un apsēdās upurgalda (operāciju galda) augšdaļā. Tur viņa lūdza dievu svētību un uzelpoja pacientei, liekot tai iemigt. (Radnieks vēroja anestezioloģijas medmāsu, kad viņa noliecās pār pacientes galvu un runāja klusā balsī, gluži kā priesteriene, kas dzied lūgšanas un pārraida pārdabiskus spēkus, iepūšot tantes nāsīs.

Radnieks savu stāstījumu noslēdza šādi." Kad mana tante bija iemigusi dziļā miegā, ārsts Šaibs pārgrieza viņai rīkli no auss līdz ausij, lai mēģinātu samierināt dievus. Viņš un viņa palīgs priesteris cīnījās ar ļaunajiem gariem gaužām ilgu laiku. Cīņa bija tik nogurdinoša, ka Šaiba galva kļuva mitra no sviedriem un priesteriene daudzkārt slaucīja viņa pieri. Beidzot ļaunie gari tika pārvarēti, un tad tie atstāja manas tantes rīkli un viņa vairs nebija apsēsta." Tādā veidā beidzās šī drāma, kas ķirurgam bija vairogdziedzera izņemšana, bet Indijas ciema iedzīvotājam cīņa ar ļaunajiem gariem.

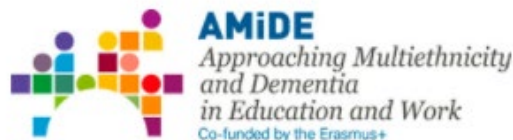
4. modulis. Demences veidi, to ietekme uz apziņu un sekas uzvedībā

Tēmas apraksts

Modulī ir apskatītas izplatītākās demences formas, to dislokācijas vieta smadzenēs, radītie simptomi un prognozes. Demenci parasti pavada tā saukto augstāko garīgo funkciju, piemēram, atmiņas, orientēšanās spēju un spriestspējas vai valodas pavājināšanās. Vairumā gadījumu demence ir

Co-funded by the Erasmus+
programme of the European Union

hroniska un progresējoša. Slimības gaitā mainās uzvedība, emocionālā kontrole un cilvēka personība, kas noved pie ikdienas sociālās dzīves pasliktināšanās.

Arī personām ar citu etnisko izcelsmi demences formas, dislokācijas vieta, simptomi un prognozes paliek nemainīgas, taču izpratne par demenci kā slimību ir atšķirīga. Daži uzskata, ka tā ir normālas novecošanas sekas, citi uzskata, ka tas ir Dieva sods par cilvēka grēcīgo dzīvi. Sindroma izpratne nosaka gan to, vai cilvēkam tas vispār tiek diagnosticēts, gan arī to, kā viņš vai viņa tiek ārstēts.

Nodarbību organizēšana

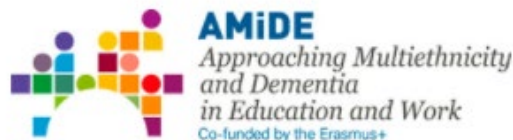
1. Šo tēmu raksturo faktiski temati, un tai ir nepieciešama individuāla iedziļināšanās. Tāpēc studentiem varētu šķist noderīgi vispirms pārlasīt materiālu individuāli un tikai pēc tam iekļauties darba grupā līdz četriem cilvēkiem, lai kopīgi pārskatītu, ko un kā katrs students ir sapratis no izpētītā materiāla.
2. Studenti var individuāli iepazīties ar materiālā iekļautajām apakštēmām un prezentēt tās viens otram grupās
3. Studenti smadzeņu kartē var izzīmēt dažādas smadzeņu funkcijas
<https://www.akademisk.dk/sites/default/files/1%20Hjernekort.pdf>
4. Rakstiskā materiāla atbalstam var izmantot vietnes YouTube videoklipus
5. Pēc konkrētās tēmas nobeiguma studentiem ieteikts veikt "Pašpārbaudes testu".

Uzdevumi

- Kā jūs kā aprūpētājs varat palīdzēt cilvēkam ar Alcheimera demenci, lai kompensētu atmiņas traucējumus vieglas, vidēji smagas un smagas demences gadījumā, kas iestājusies personai ar no jums atšķirīgu etnisko izcelsmi.
- Strādājiet grupā, lai atrastu kompensācijas stratēģijas un izveidotu sarakstu, ko prezentēt un izskaidrot studiju biedriem. Izmantojiet pieejamos materiālus un tīmekli atrodamos palīgmateriālus
- Kā jūs kā aprūpētājs varat palīdzēt personai ar atšķirīgu etnisko izcelsmi, kuru skārusi Levi ķermenīšu demence, lai kompensētu telpiskos un virziena traucējumus vieglas, vidēji smagas un smagas demences gadījumā.
- Strādājiet grupā, lai atrastu kompensācijas stratēģijas un izveidotu sarakstu, ko prezentēt un izskaidrot. Izmantojiet pieejamos materiālus un tīmekli atrodamos palīgmateriālus
- Kā jūs kā aprūpētājs varat palīdzēt personai ar atšķirīgu etnisko izcelsmi ar frontotemporālu demenci, lai kompensētu uzvedības izmaiņas vieglas, vidēji smagas un smagas demences gadījumā.
- Strādājiet grupā, lai atrastu kompensācijas stratēģijas un izveidotu sarakstu, ko prezentēt un izskaidrot. Izmantojiet pieejamos materiālus un tīmekli atrodamos palīgmateriālus

Co-funded by the Erasmus+
programme of the European Union

- Vai ir kas īpašs, kas jums jāzina, ja bez demences traucējumiem cilvēks ir arī citas etniskās grupas, nekā fona iedzīvotājiem, pārstāvis
- Lomu spēle: studenti attēlo personu ar demenci, un viņu studiju biedri mēģina noteikt, kāda veida demences slimnieku viņi pārstāv: personu ar Alzheimeru slimību, Levi ķermenīšu vai frontotemporālo demenci.
- Kādas īpašas problēmas jūs saskatāt tālāk minētajā gadījumā un kā jūs sievietei palīdzētu?

Lieta:

Sasiponga ir no Taizemes, viņa dzīvo Dānijā jau 27 gadus, ir precējusies ar dāni un viņai ir divi bērni. Viņa ir 48 gadus veca. Viņa ir sākusi zaudēt atmiņu, mainās viņas garastāvoklis un prāta stāvoklis. Sieviete strauji kļuvusi izaicinoša un bieži pamet mājas. Mājās viņai naktī ticis apsiets ap kāju zvans, lai vīrs dzirdētu, kad viņa piecēlusies un izgājusi no mājas. Vīram bija ļoti grūti viņu noturēt mājās, jo pāra ģimenē aug arī divi pusaudži, kuriem nepieciešama tēva uzmanība.

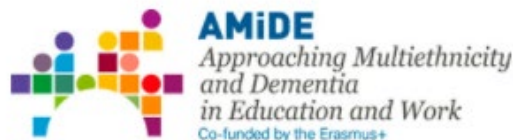
Sasiponga sāka apmeklēt īpašu dienas aprūpes centru, lai dienas laikā ģimenei dāvātu zināmu brīvību. Tobrīd viņa jau vairs nevarēja sazināties dāņu valodā un bieži bija vīlusies un sadusmota uz dienas aprūpes centra darbiniekiem par viņu mēģinājumiem panākt viņas dalību aktivitātēs. Viņa teikusi savai draudzenei no Taizemes, ka dienas aprūpes centrs ir cietums, un viņa dodas turp, jo vīrs viņu vairs nemīl. Sieviete stāstījusi, ka centrā viņu sitot un atsakoties dot viņai ēst un dzert. Vairākas reizes nedēļā Sasiponga pameta dienas aprūpes centru, un viņas uzvedība kļuva arvien izaicinošāka gadījumos, ja darbinieki mēģināja viņu panākt un lūgt, lai viņa atgrieztos. Tā rezultātā viņas vīram un dēliem vairākkārt bija jādodas viņu meklēt. Ieraugot savus zēnus, viņa vienmēr bija priecīga un mierīga. Sasiponga pārtrauca apmeklēt dienas aprūpes centru, jo pārāk bieži veidojās konfliktsituācijas, taču viņas saimei piedāvāja "demences atelpas pakalpojumu" mājās, lai viņas vīrs reizi nedēļā varētu iziet no mājas viens pats.

Sasiponga nebija apmierināta ar atelpas pakalpojumu, bet piekrita palikt "viena mājās". Risinājums bija rasts, taču Sasiponga nolēma pārvākties uz citu istabu. Pēc gada mājās Sasiponga vairs nevēlējās ne vannoties, ne pārgērbties. Laulātais draugs mēģināja rast risinājumus ilgi pirms mājas aprūpes speciālistu iesaistīšanās, taču arī mājas aprūpes speciālistiem neizdevās palīdzēt Sasipongai. Arī Sasipongas labākā draudzene, sieviete no Taizemes, vairākas reizes mēģināja panākt progresu, pie kam viņai tas arī izdevās. Taču vēlāk viņa teica, ka Sasiponga stāstījusi par sūpēm, kas jācieš, pārgērbjoties un mazgājoties vannā. Sasiponga turpināja atpazīt savus dēlus, savu labo draudzeni un vīru, bet vīrs atklāja, ka Sasiponga dažkārt nezina, kas ir viņa pati (kad viņa skatījās uz vīru, viņš dažreiz atklāja, ka viņa uz viņu skatās kā uz svešinieku). Ģimene un demences koordinators, kā arī atelpas pakalpojuma darbinieks pēc pusotra gada nolēma, ka Sasipongai jāpārceļas uz speciālo aprūpes namu.

Kad Sasiponga pārcēlās uz speciālo aprūpes namu, viņa bija ļoti bēdīga un raudāja, jo "nevēlējās nokļūt cietumā". Sasiponga bija ļoti kustīga un bieži atradās ārpusē. Dažu mēnešu laikā Sasiponga pakāpeniski kļuva arvien dūsmīgāka. Viņa nevēlējās lietot autiņbiksītes un tāpēc dienas laikā viņai

Co-funded by the Erasmus+
programme of the European Union

AMiDE
Approaching Multiethnicity
and Dementia
in Education and Work
Co-funded by the Erasmus+

bieži bija slapjš apģērbs. Tā kā viņa nevēlējās arī iet vannā vai tikt mazgāta, viņa bieži ļoti oda pēc veca urīna.

Kādu dienu, kad Sasipongu apciemoja viņas draudzene, darbinieki jautāja, vai viņa zina kādus labus vārdus tajā valodā, ko viņi varētu teikt Sasipongai, lai nomierinātu. Draudzene atbildēja, ka viņa vienmēr saka *Śwy Sasi ĥwān Sasi*, kas nozīmē skaisto Sasi un mīlo Sasi. Kontaktpersona paskatījās uz Sasipongu un noteica *Śwy Sasipong*. Darbiniecei šķita, ka redzējusi Sasipongas acīs atmirdzam smaidu. Nākamajā dienā kontaktpersona nolēma mēģināt pati doties pie Sasipongas un palīdzēt viņai nomazgāties un pārgērbties. Sasiponga šķitusi priecīga, kontaktpersonai ienākot. Kad kontaktpersona teikusi *Śwy Sasipong*, Sasipong pasmaidījusi un piedāvājusi viņai tasi tējas. Kontaktpersona visas aprūpes laikā teikusi tikai vienu frāzi: *Śwy Sasi ĥwān Sasi*, un vadījusi Sasipongu ar savu ķermeņa valodu. Sasiponga viņu netraumēja, un ļāva kontaktpersonai palīdzēt nomazgāties un pārgērbties tīrās drēbēs. Nākamās nedēļas tikai kontaktpersona varējusi palīdzēt Sasipongai, sievietei netiecoties iesist, iekost, iespert, utt. Arī pārējais personāls centies izveidot ar viņu draudzīgas attiecības. Attiecību veidošana darbojās, pēc 3 mēnešiem bijuši ļoti reti gadījumi, kad Sasiponga uz aprūpes situācijām reaģējusi vardarbīgi. Darbinieki ziņojuši, ka spēj daudz labāk nojaust, kā Sasiponga jūtas un kad ir pienācis laiks personīgajai aprūpei.

5. Problēmuzvedības izpratne?

Tēmas apraksts

Cilvēkiem ar demenci slimības laikā var veidoties uzvedība, kas ne vienmēr atbilst tam, ko sagaida apkārtējie. Cilvēki ar demenci un viņu radnieki, kas valstī, kurā dzīvo, ieradušies kā migranti, piedzīvo dubultu atsvešinātības sajūtu. No vienas puses, ir pielāgošanās svešai kultūrai, bet no otras puses, jāņem vērā specifiskā demences radītā situācija. Šī "neadaptīvā" uzvedība konkrētajā vidē var izraisīt dažādas reakcijas atkarībā no konteksta, kurā tā notiek. Izaicinoša uzvedība var rasties mājās un/vai akūtā, dienas vai stacionāra aprūpē.

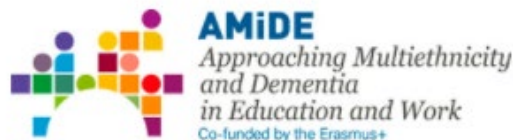
Tēma ir vērsta uz iemesliem, kāpēc šāda uzvedība veidojas, un uz to, ka uzvedību vienmēr izraisa mijiedarbība starp personu ar demenci, aprūpētājiem un vidi, nevis tikai personas slimība.

Realitāte izvirza prasības personai ar demenci, kas ne vienmēr sakrīt ar paša cilvēka uztveri par realitāti. Tāpat ir iespējams, ka mūsdienu Rietumu dzīvesveids un darba paradumi ir pretrunā ar migrantu izcelsmes cilvēku tradicionālajām vērtībām. Šo ģimenes un kultūras atsvešinātību pastiprina demence. Rīcības un reakcijas, kas tiek novērotas cilvēkam ar demenci un izriet no šīs atšķirīgās realitātes uztveres, apkārtējā vide bieži uzskata par izaicinošām. Tāpēc konflikti var būt kultūras sadursmju pazīmes. Un kultūras nav tikai divas vien. Migrants ar demenci aprūpes namā saskaras ar daudzām nepazīstamām kultūrām, kuras pārstāv dažādu paaudžu pārstāvji ar dažādu etnisko izcelsmi, kas satikušies aprūpes namā.

Nodarbību organizēšana

Co-funded by the Erasmus+
programme of the European Union

1. Šī tēma ir pretrunīga saistībā ar audzēkņiem, pedagogiem un organizācijām, jo visu atbildību par uzvedību tā uzliek profesionāļiem. Viņiem tas var šķist negodīgi vai pat netaisni. Tāpēc ir svarīgi, lai viņi izprastu ar demenci slimās personas resursus.
2. Vēl viens nepieciešams mācību rezultāts ir, ka studenti un speciālisti spēj veikt perspektīvas maiņu no personāla un organizācijas perspektīvas uz personas ar demenci perspektīvu. Šī perspektīvas maiņa nozīmē, ka darbinieki izrāda arī zināmu kultūras jutīguma pakāpi.
3. Tēma ir ļoti piemērota grupu darbam, jo tajā daudz jānodarbojas ar attieksmes veidošanu.
4. Rakstītā materiāla stiprināšanai un atbalstam izmantojami, piemēram, ieraksti no platformas YouTube, tostarp:

Rase un demence

<https://www.youtube.com/watch?v=FKjtO4WiPvM> 5.31 min Angļu valodā

Demence un kauns Dienvidāzijā

<https://www.youtube.com/watch?v=RtzmXORk3Ws> 3.58 min Angļu valodā

Aktivitātes un atbalsts mazākuma etnisko grupu pārstāvjiem.

https://www.youtube.com/watch?v=wrwLk_vqINo 15.26 min Angļu valodā

5. Pēc konkrētās tēmas nobeiguma studentiem ieteikts veikt "Pašpārbaudes testu".

Uzdevumi

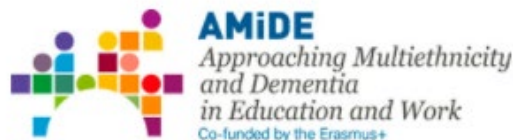
- Zemāk minētie īsie piemēri tiek dalīti grupās, lai studenti izstrādātu piemērus un sniegtu ieteikumus situāciju risināšanai. Katra grupa prezentē savus risinājumus, bet pārējās grupas sniedz savu ieguldījumu darba analizē.
- Grupas analizē zemāk sniegtos piemērus, koncentrējoties uz konkrēto personu, kam radusies problēma:
 - o Persona ar demenci?
 - o Citi iedzīvotāji?
 - o Personāls?
 - o Organizācija?

Piemēri:

- Iemītniece ir nemierīga un apmulsusi kļūst apkārt, aiz izmisuma bezpalīdzīgi raudot. Novērojamas neuzticības un agresijas epizodes. Persona uzrāda kompulsīvu darbības modeli.
- Reizēm iemītniece mēdz kliegt: "palīdziet, man ir slikti" un līdzcildvēki viņu lamā. Viņa uzstāj, ka rīkos uz ballīti. Viņa baidās, ka kāds viņu sitīs.

Co-funded by the Erasmus+
programme of the European Union

- Iemītniece periodiski klauvē ar priekšmetiem pa galdu vai met tos pret sienu. Viņa raud, dusmojas, ir nogurusi un par visu sūdzas. Bieži vien viņa saka: "Es esmu slima", situācijās, kad viņai jāmazgājas, sieviete kļūst dusmīga.
- Iemītniece nevar norimt vai piesēst un atpūsties. Periodiski viņa kliedz, pat tikai uzsākot sarunu.
- Iemītniecei ir grūtības saņemt palīdzību piemēram personīgās higiēnas, ģērbšanās, dušas un tualetes apmeklējumu nodrošināšanai. Reizēm sieviete kļūst nemierīga un apjukusi. Izrāda bailes.
- Iemītniece ir dusmīga un kašķīga. Viņa kopienā ir dominējošā un bieži citus pārprot. Sieviete mēdz ieiet citu iedzīvotāju dzīvojamās istabās, viņas ierastā runas maniere biedē pārējos. Viņa nemaz nekaunas.
- Iemītniece ir noslēgta, neatver acis un nerunā. Viņa kliedz un runā par cilvēkiem riebeklības. Sieviete apmētā ar ēdienu apkalpojošo personālu.
- Iemītniece sevi uzskata par īpašu personu. Sabojā visu ar neapvaldītu uzvedību. Viņa kliedz, staigā šurpu turpu, nerimstoši dzer un pastāvīgi vēlas izmantot tualeti. Viņa baidās no uguns. Viņa vēlas visu kontrolēt.

Kādus tieši izaicinājumus saskatāt zemāk minētajā gadījumā un kā jūs to risinātu, ja vēlētos viņam palīdzēt?

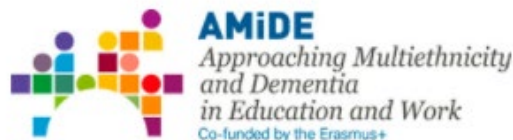
Lieta:

Mehrans, 75 gadus vecs irānis, daudzus gadus ir bijis paklāju tirgotājs. Viņš ieradās Dānijā kā bēglis, kad bija jauns vīrietis, un ir labi integrējies. Vīrietis Dānijā vienmēr ir ticis galā pats un spējis parūpēties par savu ģimeni. Viņa sieva un 2 bērni arī atbēga uz Dāniju, un vēlāk ieradās vēl divi bērni. Viņš ir ļoti apmulsis un kautrīgs vīrietis, kurš nav pieradis būt sieviešu tuvumā un viņam ir ļoti grūti ļaut sievietei palīdzēt ar viņa personīgās higiēnas nodrošināšanu. Pēdējos 8 gadus viņam ir Alcheimera demence. Sākotnēji viņš dzīvoja mājās ar sievu un viņu jaunāko bērnu, bet tagad ir pārcēlies uz aprūpes namu (Mehrans to nevēlējās), jo ģimene atklājusi, ka, situācijās, kad vīrietim trūkst izpratnes par notiekošo, viņš kļūst arvien neapmierināts un ekstravertāks. Arī Mehrans pāris reizes ir pametis mājas. Sieva ilgi centās paturēt Mehranu mājās. Mehrans ir runājis un sapratis dāņu valodu, taču nu vairs nevar izteikties dāņu valodā. Saskaņā ar ģimenes teikto, lielākajā daļā no tā, ko Mehrans saka persiešu valodā, kas ir viņa dzimtā valoda, vairs nav rodama nekāda jēga. Mehrans pārceļas uz aprūpes namu netālu no pašas ģimenes mājām.

Mehranam vajadzīga palīdzība ar ķermeņa apakšdaļas higiēnu un ģērbšanos. Ķermeņa apakšdaļas higiēnas nodrošināšana Mehranam ir sarežģīta, jo viņš sit, kož, kliedz, apspļauda darbiniekus un apmētā tos priekšmetiem, ja viņi cenšas viņam palīdzēt. Sadarbība ar Mehrana ģimeni un dzīvesbiedri izveidojusies ļoti laba. Darbinieki ir atteikušies no mēģinājumiem palīdzēt, un tagad

Co-funded by the Erasmus+
programme of the European Union

AMiDE

Approaching Multiethnicity
and Dementia
in Education and Work
Co-funded by the Erasmus+

Mehrans jau 10 dienas ir ģērbies vienās un tajās pat drēbēs. Darbinieki vairākas reizes ir mēģinājuši pierunāt vīrieti pārgērbties, bet rezultātu tā arī nav guvuši. Tagad tiek izmēģināta cita pieeja. Pēdējās 2 dienas asistents ir mēģinājis veidot draudzīgas attiecības ar Mehranu, piedāvājot viņam zināmus ēdienus un dzērienus. Mehrans ļoti augstu vērtē kontaktu, bet asistente cenšas būt viņam līdzās, pārāk netuvojoties un nepiedaloties aktivitātēs, kur apgērba maiņa vai personīgā aprūpe nav mērķis, bet gan attiecību veidošanas paņēmieni.

No rīta, kad ierodas palīdzē, Mehrans viņu sagaida un kaut ko saka persiešu valodā ("labrīt, mans draugs"). Asistente iedzer tasi tējas ar Mehranu, tad paņem viņu aiz rokas un ved lejā uz istabu. Asistente turpina teikt "mans draugs" un "Dievs ir varens" persiešu valodā un, izmantojot ķermeņa valodu, iaved Mehranu vannas istabā. Viņš izģērbjas, kamēr asistente pastāvīgi vēro Mehrana sejas izteiksmi un turpina teikt "mans draugs" un "Dievs ir varens". Mehrans tiek vannots un mazgāts, viņam tiek iedotas tīras drēbes, un viņa uzvedība nekļūst izaicinoša. Vannošanās aizņem ilgu laiku, telpā pastāvīgi tiek atkārtoti vārdi "mans draugs" un "Dievs ir varens". Pēc vannas palīdzē palīdz Mehranam iekārtoties jaukā atpūtas krēslā viesistabā. Mehrans ir noguris, bet šķiet priecīgs un apmierināts, un vēlas atpūsties. Ejot ārā pa durvīm, palīdzē pagriežas un pasmaida un pēdējo reizi saka "mans draugs" un "Dievs ir varens" persiešu valodā, uz ko Mehran atbild "liels paldies" dāņu valodā.

6. modulis. Saziņa ar citas etniskās izcelsmes personām ar demenci

Tēmas apraksts

Tēma ir saistīta ar komunikāciju kopumā. Tajā aplūkoti komunikācijas pamatprincipi un šķēršļi, ar kuriem saskarsmē sastopas personas ar demenci. Personas ar atšķirīgu kultūras fonu piedzīvo vairāk zaudējumu. Pirmkārt, viņi zaudē savu pēdējo apgūto valodu, pēc tam dzimto valodu un, visbeidzot, darbinieki vairs nevar saprast viņu kultūras motivāciju. Tulks var būt noderīgs, ja demences slimnieka dzimtā valoda ir pietiekami neskarta. Tulkam ir jābūt atbilstošam kultūras, dzimuma, etniskās grupas un citādā ziņā. Jāmēģina saprast arī tas, kāpēc ar demenci slimais cilvēks dara to, ko dara. Nevar vienkārši pieņemt, ka neverbālā komunikācija ir vienāda visām etniskajām grupām - tā gadās reti.

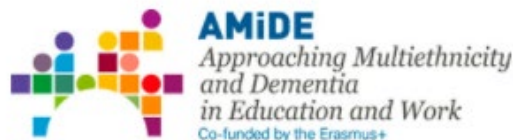
Nodarbību organizēšana

Ņemiet vērā sekojošo informāciju gan mācību, gan darba situācijās:

1. Ir daudz iemeslu, kāpēc starpkultūru komunikācija var neizdoties. Daudzās sarunās ziņa (sacītais) var netikt uztverta tieši tā, kā teicējs ir iecerējis, vai arī var rasties izpratnes atšķirības. Tāpēc ir svarīgi, lai runātājs tiektos iegūt atgriezenisko saiti, lai pārbaudītu, vai viņa / viņas vēstījums ir skaidri saprotams.
2. Aktīvā klausīšanās ir labs saziņas priekšnoteikums. Skaidrība un pārdomas var palīdzēt, taču prasmīgam sarunas vadītājam ir jāapzinās arī šķēršļi efektīvai komunikācijai un kā no tiem izvairīties vai tos pārvarēt.

Co-funded by the Erasmus+
programme of the European Union

AMiDE
Approaching Multiethnicity
and Dementia
in Education and Work
Co-funded by the Erasmus+

3. Starpkultūru komunikācijai ir daudz šķēršļu, un tie var rasties jebkurā komunikācijas procesa posmā. Šķēršļi var izraisīt vēstījuma izkropļojumu, un tāpēc pastāv risks, ka tiek tērēts gan laiks, gan / vai nauda, radot neskaidrības un pārpratumus.
4. Ja starpkultūru komunikācijai tiek pievienoti apstākļi, kādos cilvēks ar demenci vairs nespēj sazināties, palielinās pārpratumu risks.
5. Šī tēma ir ļoti piemērota grupu darbam. Tā kā attieksmes veidošana ir saistīta ar daudzām darbībām, to ir svarīgi praktizēt ikdienā.
6. Pēc konkrētās tēmas nobeiguma studentiem ieteikts veikt "Pašpārbaudes testu".

Uzdevumi

- Neverbālā komunikācija

o Attālums: atrodoties kādā attālumā jūs jūtaties ērti, sarunājoties ar svešinieku? Izmēģiniet! Vai esat kādreiz nonācis situācijā, kad sarunu biedrs nav ievērojis "atbilstošu distanci"? Kā tas ietekmēja jūsu sarunu ar šo cilvēku?

o Žesti: vai jūs zināt attēlos redzamo žestu nozīmi vismaz divās dažādās kultūrās?

o Sejas izteiksmes: pārrunājiet, ko jūsu kultūras kontekstā nozīmē skatīties kādam acīs. Vai varat iedomāties citus piemērus?

- Darbs pie lietas

Izlasiet zemāk aprakstīto gadījumu.

Mēģiniet saziņā atrast vietas, kas var sarežģīt situāciju.

Kāda ir jūsu pašu pieredze līdzīgā situācijā?

Pastāstiet, kas notika un pārrunājiet notikušo.

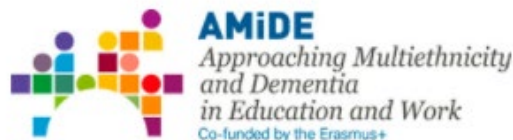
Vai radās problēmas un kāpēc tas, jūsuprāt, notika?

Lieta:

Eva un Bens strādā mobilajā aprūpes dienestā. No rīta viņi sarunājas automašīnā, braucot uz savas pirmās pacientes Jildizas kundzes māju. Pastāvēja vienošanās, ka Eva un Bens konsultēs Jildizas kundzi par iespējām uzlabot savu aprūpi, jo pēdējo nedēļu laikā izrādījies, ka viņai būs nepieciešama pastiprināta uzmanība. Jildizas kundze gandrīz nemaz nerunā angļu, viņas dzimtā valoda ir turku, taču viņa runā īpašā dialektā, jo nāk no reģiona pie Melnās jūras.

Co-funded by the Erasmus+
programme of the European Union

AMiDE
Approaching Multiethnicity
and Dementia
in Education and Work
Co-funded by the Erasmus+

Eva: "Es esmu nedaudz noraizējusies par to, kas notiks šodien, kad ieradīsimies Jildizas kundzes mājā. Būs grūti viņai izskaidrot, kādas iespējas viņai ir pieejamas. Es domāju, ka klāt būs daudz ģimenes locekļu, kuri runās dažādās valodās un dialektos, tāpēc mēs diez vai varēsim pilnvērtīgi sazināties."

Bens: "Jā, es piekrītu tavām bažām. Pricējies, ka mums būs pieejams tulks. Lai gan es baidos, ka viņš varētu nebūt no tā paša reģiona kā Jildizas kundze un runās citā dialektā. Turklāt lielākā daļa tulkus nemaz tik labi nepārzina medicīniskos terminus. Es vienmēr baidos, ka mani vārdi netiek īsti pareizi iztulkoti."

Eva: "Tas var radīt zināmas problēmas. Man arī reizēm ir grūti saprast, ko īsti cilvēks domājis, sazinoties ar tulku, jo mēs neverbālo reakciju īsti nevaram apvienot ar vārdiem."

Bens: "Reizēm es arī neesmu pārliecināts, vai pacienti patiešām var atvērties, ja komunikācijas procesā tiek iesaistīts kāds trešais, viņiem nepazīstams cilvēks."

Eva: "Kāds turku draugs man ir stāstījis, ka turku valodā ir ļoti daiļrunīgas izteiksmes. Ja vēlies kādu apsveikt, saki kaut ko līdzīgu frāzei: "Tavas acis atmirdz apgaismībā". Un viņa man arī stāstīja, ka šajā kultūrā jūtas tiek paustas ļoti spraigi."

Bens: "Jāatzīst, ka dažreiz es jūtos mazliet neērti par silto un pretimnākošo attieksmi pret mums. Man ir grūti paskaidrot, ka mēs nevaram palikt uz viņu ģimenes vakariņām tā, lai tas viņiem nešķistu aizvainojoši."

Eva: "Arī mani dažkārt mazliet kaitina ģimenes attiecības un tas, kā ģimenes locekļi uzvedas savā starpā. Viņi viens otru bučo uz lūpām, pat viena dzimuma ģimenes locekļu starpā. No otras puses, dažreiz šķiet, ka viņi viens uz otru kliež ļoti skaļi, tāpēc es neesmu pārliecināta, vai viņi grasās izkauties vai tikai skaļi diskutē."

Bens: "Esam klāt. Cerēsim uz to labāko. Mēs vēlamies rūpīgi konsultēt Jildizas kundzi, lai viņas situāciju būtu iespējams uzlabot."

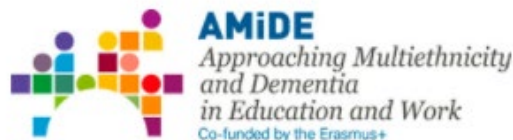
7. modulis. Nefarmakoloģiskā iejaukšanās multikulturālā kontekstā

Tēmas apraksts

Šis modulis aplūko nefarmakoloģiskās pieejas demences ārstēšanai un to pielietošanu multikulturālos kontekstos. Pēc vispārīga ievada par nefarmakoloģiskām pieejām un to pieaugošo nozīmi aprūpē, modulis aplūko šādas pamata pieejas: kognitīvi orientēta iejaukšanās, sensorā un multisensorā stimulācija, aktivitāšu terapija, tehnoloģiskās iejaukšanās, vide un visbeidzot leļļu terapija. Katrai pieejai ir pievienotas idejas, kā to iespējams pielietot kulturāli kompetentā veidā.

Co-funded by the Erasmus+
programme of the European Union

Nodarbību organizēšana

1. Būtu ļoti vēlams, lai studenti varētu izmēģināt, piemēram, multisensoro istabu, lai paši pieredzētu tās iedarbību uz cilvēka garīgo un fizisko stāvokli
2. Jānodrošina grupu darbs pie dažādām terapijām. Studentiem jāapzinās vide un lietas, par kurām labi informētas etniskās minoritātes
3. Studentiem būtu ieteicams apmeklēt dažādas vietas, kur tiek izmantotas pārrunātās terapijas. Ja tas nav iespējams, jāizmanto iespēja meklēt informāciju un dažādus video internetā
4. Rakstiskā materiāla atbalstam var izmantot internetā pieejamos YouTube video failus, taču nav viegli atrast vizuālo materiālu gan par demenci slimo personu nefarmakoloģisko ārstēšanu, kas tai pat laikā būtu sasaistāma ar pacientiem ar atšķirīgu etnisko izcelsmi.
5. Aktivitātes un atbalsts cilvēkiem no mazākumtautību grupām:
https://www.youtube.com/watch?v=wrwLk_vqINo 15.26 min Angļu valodā
6. Pēc konkrētās tēmas nobeiguma studentiem ieteikts veikt "Pašpārbaudes testu".

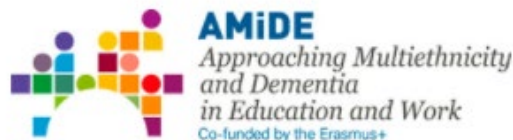
Uzdevumi

- Klase tiek sadalīta grupās, kuras izpēta dažādas materiālā minētās intervences iespējas un tās tālāk izstrādā un apspēlē, izmantojot tīmeklī pieejamo informāciju.
- Katra grupa var strādāt pie 2 līdz 3 terapijas veidiem (atkarībā no tā, cik daudz laika viņiem tiek atvēlēts). Grupas veido materiāla prezentāciju plenāram, kur visa grupa kopīgi var apspriest, kam tieši katra iejaukšanās forma ir vislabāk piemērota.
- Uzskaitīt dažādu terapijas formu priekšrocības un trūkumus. To var darīt plenārā, kā arī grupās vai individuāli.
- Vai ir ētiskas dabas apsvērumi, kas liegtu lietot lelles darbā ar cilvēkiem ar demenci? Uzskaitiet apsvērumus saistībā ar personu ar demenci, radniekiem, personālu un organizāciju, piemēram:

Kas	No vienas puses	No otras puses
Persona	Cilvēks nomierinās	Par daudz emociju
Radnieki	Cilvēks šķiet priecīgs	Tas šķiet bērnišķīgi
Personāls	Dāvā mieru	Citiem iemītniekiem un radniekiem tas šķiet savādi
Organizācija	Dot organizācijai vairāk laika	Var radīt trauksmi citos

Co-funded by the Erasmus+
programme of the European Union

AMiDE
Approaching Multiethnicity
and Dementia
in Education and Work
Co-funded by the Erasmus+

Konkrēti kādus izaicinājumus saskatāt zemāk minētajā lietā? Kā jūs tuvotos šim cilvēkam, ja vēlētos palīdzēt? Vai jums būtu citi risinājumi?

Lietā:

Abdrilam no Afganistānas vēlīnā vecumā attīstījusies vaskulārā demence. Pēdējos 3 gadus viņš dzīvo pansionātā. Viņš ir precējies ar afgāņu sievieti un viņam ir trīs bērni, kuri visi ieradās Dānijā kā bēgļi. Viņš nekad nav strādājis Dānijā, taču daudz laika pavadījis afgāņu kopienā. Viņš nav īpaši dievbijīgs musulmanis un ēd to, kas viņam garšo. Abdrilam ir ļoti konvencionāla attieksme pret sievietēm un vīriešiem, viņš nekad nav cienījis citus etniskās izcelsmes vīriešus, izņemot afgāņus. Viņš ir ļoti kautrīgs un nevēlas pieņemt palīdzību ar personīgo aprūpi. Vīrieša palīdzības pieņemšana izslēgta vispār. Viņa stāvoklis strauji pasliktinās, un viņam ir vajadzīga palīdzība personīgās higiēnas jautājumos, taču viņš kļūst dusmīgs, kad darbinieki mēģina viņam palīdzēt. Darbinieki pārrunā iespējamo rīcību un, laikā, kad vīrietis jāmazgā, vienojas mēģināt atskaņot viņam mūziku. Abdrilam vienmēr ir patikušas ballītes un krāsas. Darbinieki cenšas, bet Abdrils, ja vien tas vispār iespējams, kļūst vēl dusmīgāks nekā iepriekš, un tagad personālam nav ne jausmas, ko darīt tālāk. Asistente, kas nāk no Tuvajiem Austrumiem, jautā par mūziku, kuru personāls izmantojis šajā “eksperimentā”, un itin nemaz nejūtas pārsteigta par vīrieša reakciju uz dāņu popmūziku. Tā vietā sieviete atrod kādu mūziku, kas bijusi ļoti labi pazīstama viņa dzimtenē. Personāls atkārtoti mēģinājumu līdzēt vīrietim ar personīgo higiēnu un šoreiz izrādās, ka Abdrils ir tik ļoti apmierināts ar mūziku, ka pat nepamana, ka, to klausoties, viņš vienlaikus tiek mazgāts.

8. modulis. Sadarbība ar citas etniskās piederības demences pacientu radiniekiem

Tēmas apraksts

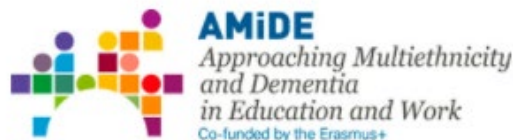
Darbs ar citas etniskās piederības demences pacientu radiniekiem ir svarīgs un nepieciešams uzdevums. Var rasties nepieciešamība informēt pacienta tuviniekus par demenci: ka tā nav vecuma, bet gan slimības simptoms. Tuviniekiem arī nepieciešama informācija par to, kādi atbalsta pakalpojumi ir pieejami un kā viņi var saņemt palīdzību. Ir svarīgi, lai ģimenes varētu palīdzēt radīt drošu un atbalstošu vidi cilvēkiem ar demenci mājās. Modulī ir sniegti piemēri, kā sazināties, ja ir bojāta gan verbālā, gan neverbālā valoda un kā strādāt ar tuviniekiem gan demences agrīnajā, gan vēlākajā stadijā. Turklāt šajā sadaļā ir sniegti piemēri par to, kā jūtas cilvēku ar smagu demenci radinieki un kādas problēmas tas rada.

Nodarbību organizēšana

1. Iespējams, ka kādam no studentiem ir pieredze šajā jomā vai arī viņi paši ir radinieki cilvēkam ar demenci. Ja tā, viņus var izmantot kā zinošus cilvēkus saistībā ar viņu pašu pieredzi.

Co-funded by the Erasmus+
programme of the European Union

2. Šī tēma ir piemērota gan grupu darbam, gan savstarpējās komunikācijas vingrinājumiem, izmēģinot dažādas tehnikas, piemēram, aktīvo klausīšanos.
3. Ieteicams grupu darbs par labu sadarbību ar demences pacientu radniekiem ar citu etnisko piederību.
4. Pēc konkrētās tēmas nobeiguma studentiem ieteikts veikt "Pašpārbaudes testu".

Uzdevumi

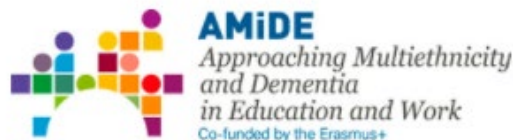
- Praktizējiet aktīvo klausīšanos pa pāriem. Vispirms visiem spēkiem jācenšas novērst sarunu biedra uzmanību no sarunas, savukārt pēc tam jāļauj viņam aktīvi ieklausīties. Ko 1. un 2. situācija attiecīgi nodara personai, kas ir stāstītājs? Pēc tam notiek pārgrupēšanās un vingrinājuma atkārtošana.
- Grupu darbs par radnieku ar atšķirīgu etnisko izcelsmi vajadzībām un to apmierināšanas kā profesionāļiem. Apspriešana plenārā.

Lieta: Asistente apciemo gados vecu turku sievieti, kura ir piesieta pie gultas. Katru reizi, kad sieviete atnāk, klāt ir vismaz trīs kundzes meitas, turklāt katrai ir savs viedoklis par mātes aprūpi. Asistente mēģina dažādos veidos viņas nomierināt, taču tas neizdodas, kamēr viņa neaicina pievienoties kādu no bērniem.

- Skatoties video materiālu, varat īpaši pamanīt:
 - Kā aprūpētāja saprot pārējo aprūpētāju vēlmes?
 - Kā tiek apspriesta aprūpes dažādība un kā tā tiek risināta?
- Jautājumi, kas jāņem vērā pēc video materiāla noskatīšanās:
 - o Kā tiek izcelta un atspoguļota izpratne par dažādību?
 - o Kā tiek noteiktas robežas – izrunāts un konkretizēts risinājums?
 - o Vai jums ir idejas, ko varētu mācīties no šī gadījuma?
 - o Kas darbojas labi un ko varētu darīt savādāk?
 - o Kuras no aktualizētajām tēmām ir aktuālas arī jums? (Piem., profesionalitāte, sadarbība starp kolēģiem un ar tuviniekiem, personāla labklājība – drošība personām ar demenci un tuviniekiem)

Co-funded by the Erasmus+
programme of the European Union

AMiDE
Approaching Multiethnicity
and Dementia
in Education and Work
Co-funded by the Erasmus+

o Kā jūs varat stiprināt sadarbību ar kolēģiem un iedzīvotājiem šo tēmu kontekstā?

o Kā minētās tēmas mijiedarbojas ar jūsu organizācijas stratēģiju?

o Vai jums ir bijušas nesaskaņas ar radniekiem, atrodoties līdzīgā situācijā?

Lieta: <http://multicultincare.eu/training-dk.html> (Trešais ieraksta materiāls” Pārørende ved sengen”. Darbība ierakstā norisinās dāniski, taču tam īsti nav nozīmes)

9. modulis. Starpkultūru kompetenču un kolēģu sadarbības attīstība multikulturālā komandā.

Tēmas apraksts

Šis modulis ir divpusējs. No vienas puses, tā mērķis ir noskaidrot, kāpēc ir tik svarīgi apgūt starpkultūru kompetences un kā strādāt, lai darbinieks kļūtu kompetents starpkultūru jomā. Šis projekts palīdzēs apzināt un izvirzīt priekšplānā izaicinājumus, kādi jāpiedzīvo etnisko minoritāšu ar demenci pārstāvjiem, kuriem nepieciešama aprūpe saskaņā ar savām vērtībām, arī mītot pansionātos. Aprūpes namos vēl nav tik daudz cilvēku ar citu etnisko izcelsmi, taču visa statistika vēsta, ka viņi ieradīsies lielākā skaitā nekā esam līdz šim raduši redzēt mūsdienās. Otra moduļa daļa ir par to, kā sastrādāties multikulturālā komandā. Izaicinājumi ir tādi pat, kā katrā komandas darbā, taču ir jārisina arī tādi jautājumi kā etnocentrisms, stereotipi un aizspriedumi, turklāt komandā var nebūt vienāda profesionālā etiķete. Līdztekus šiem jautājumiem tiek apskatītas arī citas multikulturālai komandai svarīgas tēmas. Ja izdodas rast kopsaucēju, personai ar demenci, ģimenei, personālam un organizācijai šāda sadarbība var sniegt daudz svarīgu priekšrocību.

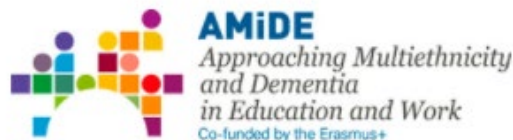
Nodarbību organizēšana

Gan mācību situācijās, gan darba situācijās jāapzinās sekojošie aspekti:

1. Priekšnosacījums veiksmīgai darbībai ir drošas atmosfēras radīšana telpā, kā arī nodarbes dalībnieku cieņpilna attieksme pret otru.
2. Ir daudz iemeslu, kāpēc starpkultūru komunikācija var neizdoties. It īpaši, ja ir valodas barjeras – un tās būs bieži vien – jo kolēģiem ar atšķirīgu etnisko izcelsmi saziņas valoda nav dzimtā, līdz ar to var veidoties arī atšķirības saziņas stilā. Tāpēc ir svarīgi, lai ziņas sūtītāji meklētu atgriezenisko saiti un pārbaudītu, vai viņu ziņojums ir skaidri saprotams. Vai arī saņēmējs vēršas pie sūtītāja ar jautājumiem, ja viņam radušās šaubas.
3. Ir svarīgi apzināties iespējamo etnocentrismu, stereotipus un aizspriedumus, nosodīt tos un apzināties reakcijas. To novēršanai ir nepieciešams dialogs un uzmanība, lai izvairītos no pārpratumiem
4. Tēma ir ļoti piemērota grupu darbam. Tā kā attieksmes veidošana ir saistīta ar daudzām darbībām, to ir svarīgi praktizēt ikdienā.

Co-funded by the Erasmus+
programme of the European Union

AMiDE
Approaching Multiethnicity
and Dementia
in Education and Work
Co-funded by the Erasmus+

5. Etniski jauktas grupas sniedz iespēju jautāt, kā lietas tiek veiktas, kāpēc tās tiek veiktas tieši tā
utt. Turklāt ir ļoti noskaidrot, kāpēc kaut kas cilvēkam šķiet kaitinošs.
6. Pēc konkrētās tēmas nobeiguma studentiem ieteikts veikt "Pašpārbaudes testu".

Uzdevumi

Domājot par dažādu kultūru izcelsmi, apzināties, ka mēs dzīvojam dažādās sabiedrībās, taču mums joprojām var būt neapzināti iesakņojusies attieksme pret cilvēkiem, kuriem ir atšķirīga izcelsme, nekā mums pašiem. Mūs var ietekmēt stereotipi, kas var būt gan negatīvi, gan pozitīvi. Tie var ietekmēt to, kā mēs mijiedarbojamies un saprotam citus.

1. daļa

Alisei ir jauna kliente, vārdā Priti, sieviete no Āzijas. Kad Alise apspriež aprūpi ar Priti, sieviete pastāsta, ka viņa nāk no daudz bērnu ģimenes. To dzirdot, Alise pieņem, ka Priti pieder daudz bērnu ģimenei un trīs ģimenes paaudzes dzīvo kopā vienā mājā, tātad kundzei mājās noteikti būs liels atbalsts.

- Kādus pieņēmumus Alise izvirzījusi par Priti?
- Vai, jūsuprāt, Alise nekļūdās savos pieņēmumos par Priti?
- Vai, jūsuprāt, Alise, veidojot savus pieņēmumus, likusi lietā stereotipus?
- Vai jūs domājat, ka Alises izteiktie pieņēmumi varētu ietekmēt aprūpi, ko viņa pārrunā ar Priti?

2. daļa

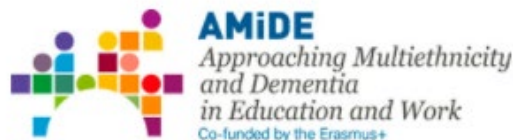
Alise savus pieņēmumus pamatoja ar stereotipu, ka visiem aziātiem ir daudz bērnu ģimenes un viņi dzīvo vairāku paaudžu mājsaimniecībās. Tas attiecas uz dažiem aziātiem, bet nebūt ne uz visiem. Tāpēc šķiet saprātīgi, ka viņa izmantoja vispārinājumu. Viņa varēja pieņemt, ka aziāti mēdz piederēt lielām ģimeņu saimēm, un nosprieda, ka tā ir arī situācijā ar Priti. Pēc sarunas Alise būtu varējusi atlicināt laiku, lai noskaidrotu, vai tas, ko viņa uzskatīja par pašsaprotamu, izrādījies patiesība vai nē. Pielietojot stereotipus pieņēmumu izveidē, mēs varam pieņemt negodīgus un nepamatotus spriedumus par cilvēkiem un viņu kultūras izcelsmi, kas savukārt var ietekmēt viņu aprūpi.

1. Vai kāds kādreiz ir izteicis kādu pieņēmumu par jums?
2. Uz ko, jūsuprāt, tika balstīts šis pieņēmums? Vai tas bija stereotips?
3. Vai izteiktais pieņēmums bija pareizs?
4. Kāpēc, jūsuprāt, cilvēki izsaka pieņēmumus par citiem?

- Grupu darbs. Atrodiet dažādas "starpkultūru kompetences" definīcijas un uzziniet, kā to panākt
- Grupu darbs: uzziniet, ko nozīmē kultūras identitāte kā "sociāla konstrukcija"? Tiešaistē atrodiet skaidrojumus un pārrunāji ar studiju biedriem, ko tas nozīmē katrai konkrētai jūsu grupas personai

Co-funded by the Erasmus+
programme of the European Union

AMiDE

Approaching Multiethnicity
and Dementia
in Education and Work
Co-funded by the Erasmus+

- Grupu darbs vai individuāls uzdevums. Izlasiet tālāk sniegto gadījuma aprakstu, to savstarpēji apspriediet un atbildiet uz jautājumiem

Lieta:

Darba diena bija beigusies, un viena no darbiniecēm tajā dienā jutās īpaši nogurusi. Viņa bija pavadījusi pēcpusdienu, rūpējoties par gados vecu sievieti, kura, šķiet, nespēja pieņemt lēmumus par savām vēlmēm ārstēšanai un aprūpei. Tas bija krasā pretstatā vecākajai sievietei, ar kuru viņa bija darbojusies no rīta. Viņa bija skaļa un pārliecināta par to, ko viņa gribēja un kā viņa iedomājusies savu vēlmju piepildījumu. Viņas bija pārrunājušas iespējas, mazliet pastīvējušās, un tagad sieviete bija laimīga un zināja, ko sagaidīt.

Viņas kliente pēcpusdienā neveidoja ar viņu acu kontaktu, uz lielāko daļu jautājumu atbildēja ar "jā" un teica, ka ir "apmierināta" ar plāniem, bet viņai tie jāpārrunā ar ģimeni.

Kamēr sievietes runāja, kliente neizskatījās iepriecināta, bet gan noraizējusies un nemierīga. Jo vairāk viņa tika spiesta pieņemt lēmumu, jo vairāk viņa atkātoja: "Jums jājautā manai ģimenei, es esmu tikai veca sieviete", lai gan viņa bija kognitīvi pilnīgi spējīga izlemt patstāvīgi.

Kādas, jūsuprāt, ir šajā stāstā apslēptās problēmas?

- Vai, jūsuprāt, šeit sastopams starpkultūru pārpratums?
- Kādas vērtības, jūsuprāt, bija sievietei, ar kuru asistente strādāja no rīta?
- Kādas vērtības, jūsuprāt, bija sievietei, ar kuru viņa strādāja pēcpusdienā?
- Ko, jūsuprāt, darbiniece būtu varējusi darīt, lai uzlabotu veidu, kādā viņa pēcpusdienā risināja situāciju, lai sieviete justos laimīgāka un spētu brīvāk piedalīties diskusijā?

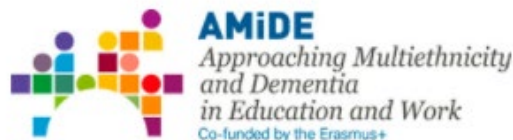
10. modulis. Uzdevumi aprūpes iestādes organizācijai

Tēmas apraksts

10. modulī apskatāma organizācijas attīstība, šī moduļa mērķa grupa ir iestāžu darbinieki un vadītāji, īpaši ja ņemam vērā to, ka neatkarīgi no tā, cik kulturāli kompetents ir iestādes personāls, darba procesa organizācija joprojām var būt šķērslis kultūras ziņā jutīgai aprūpei. Organizācijas attīstība var būt nepieciešama, lai uzlabotu aprūpi cilvēkiem ar demenci, kuru etniskā / kultūras izcelsme atšķiras no viņu aprūpētājiem. PDSA (Plan – do – study – act jeb plāno – domā – studē – rīkojies) metodes pārmaiņu aplis tiek uzskatīts par noderīgu rīka attīstības darbā. Moduļa otrajā daļā ir sniegts paraugs semināram, kurā dalībnieki strādā pie "organizācijas struktūru izveides, lai veicinātu veiksmīgu aprūpi cilvēkiem ar demenci, kuriem ir atšķirīga kultūras / etniskā izcelsme nekā viņu aprūpētājiem". Balstoties uz tēmas teorētisko ievadu, tiek apskatīta konkrētā situācija noteiktā iestādē, analizētas stiprās un vājās puses un izteikti individuāli priekšlikumi organizācijas attīstībai.

Co-funded by the Erasmus+
programme of the European Union

AMiDE
Approaching Multiethnicity
and Dementia
in Education and Work
Co-funded by the Erasmus+

Nodarbību organizēšana

1. Šo moduli var aplūkot atsevišķi, taču daudz saprātīgāk ir veidot veselu ciklu. Tas ir laikietilpīgs, bet arī neticami pateicīgs darbs
2. Sastādiet sev labu, saspringtu grafiku, lai spētu paveikt visu iepļānoto
3. Pārliecinieties, ka jums ir pietiekami daudz vietas vairāku darbnīcu ciklam vienlaikus
4. Pēc konkrētās tēmas nobeiguma studentiem ieteikts veikt "Pašpārbaudes testu".

Uzdevumi

- Sarīkojiet semināru pēc moduļa parauga. Tā uzdevums ir: "Radīt organizatoriskas struktūras, lai veicinātu veiksmīgu aprūpi cilvēkiem ar demenci, kuriem ir atšķirīga kultūras / etniskā izcelsme nekā viņu aprūpētājiem."

Ar visu materiālu saistītie uzdevumi

Visu materiālu var izmantot iepriekš minēto iespēju kombinācijā. Tas dod iespēju no dažādām aspektiem izgaismot personas ar atšķirīgu etnisko piederību un demenci. Mācību kontekstā grupām ir iespēja risināt dažādas tēmas, tās prezentēt un vērot vienam otra darbu. Ja vēlaties izmantot darbā visu materiālu, acīmredzamas kļūst vispārīgākās tēmas un pārskatītās lietas. Tēmu var būt neskaitāmi daudz. Plašs un atvērts formulējums var veicināt studentu zinātkāri, lai materiāls tiktu patiešām izpētīts un apstrādāts. Rezultāti, visticamāk, būs ļoti dažādi, un tas izcels visas jomas sarežģītību, klasei esot plenārā vai pašām grupām prezentējot atklāto un uzzināto.

Visaptveroši jautājumi

- Kā demences simptomi ietekmē cilvēka un viņa tuvinieku dzīves kvalitāti, ja viņiem ir arī atšķirīga etniskā izcelsme?
- Kas būtu nepieciešams, lai persona ar demenci un minoritātes izcelsmi dzīvotu labu dzīvi, papildītu ar jēgpilnām aktivitātēm?
- Kādas ir mazākumtautību cilvēku ar demenci un viņu radnieku vajadzības? Kā viņus atbalstīt un kādi pakalpojumi ir pieejami šai radnieku grupai?
- Kādas kompetences ir nepieciešamas darbā ar personām ar demenci un minoritātes izcelsmi, un viņu radniekiem?

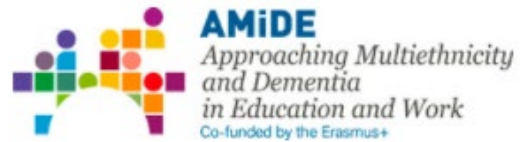
Atsauces:

"Avoiding Cross Cultural Misunderstanding" Dominique Bouchet, Afveje 1996

"Grundbog i kulturforståelse" Iben Jensen; Samfundslitteratur 2018

Co-funded by the Erasmus+
programme of the European Union

“Intercultural and global competences” Helle Duus Møllerskov, Hans Reitzels forlag 2020 second edition

”Sundhedsarbejde i et flerkulturelt samfund” Ingrid Hanssen Gads Forlag 2000

<https://deal-project.info/> Dementia, Education, Approach and Life

<https://www.i-care-project.net/> Intercultural Care in the Social and Healthcare Sector

<http://multicultincare.eu/> Handling multiculturality in care